

Miljø- og Fødevareministeriet

Departementet

Natur og klimatilpasning

Sendt per mail til mvfm@mvfm.dk – journalnummer 2017-5409.

Vingsted, den 14. april 2020.

Danmarks Sportsfiskerforbund vil indledningsvist anerkende, at tilstedeværelsen af bæver i naturen kan være med til at skabe værdifulde vådområder, ligesom bæverne kan være med til at skabe variation ved at efterlade dødt ved i vandløbene. Og med cirka 70.000 km vandløb og i tusindvis af søer, der er så store, at der kan etablere sig bævere i dem, burde der være gode muligheder for, at der kan sikres gunstig bevaringsstatus for bæver i Danmark.

Vi vil i dette høringssvar argumentere for, at der bør skelnes mellem forvaltningen af bæver i de vandløb, hvor der er krav om, at der skal opnås høj eller god økologisk tilstand inden 2027 – det drejer sig om cirka 19.000 km – og de resterende cirka 51.000 km, hvor målet er, at der skal være godt økologisk potentiale eller ringere.

Når vi ønsker en sontring i forvaltningen, så er det fordi ferskvandsfiskene, der lever i de højt målsatte vandløb, alle er afhængige af at kunne vandre frit mellem gyde- og opvækstområderne i løbet af deres livscyklus. Vandringerne finder sted i stor set alle årets 12 måneder. Mange arter gyder desuden på stenstrygene, som findes på strækninger med naturlige og gode faldforhold – det vil sige fri for spærringer og opstuvningszoner. Og flere af arterne – som fx laks, havørred, snæbel, helt samt flod- og havlampret – skal kunne svømme frit mellem vandløb og hav for at kunne overleve.

Fælles for dem alle er, at bestandsstørrelserne befinder sig langt under deres fulde potentiale. Der er fx kun god økologisk tilstand eller bedre på cirka 1/5 af 19.000 km højt målsatte

vandløb, når fisk er eneste måleparameter. Vi har således med en gruppe af vandløbsdyr at gøre, der er hårdt pressede på grund af vandløbenes generelt dårlige tilstand.

En bæverdæmning, som ligger i et højt målsat vandløb, vil kunne spærre for kønsmodne fisk og derved kunne lægge de opstrøms beliggende strækninger øde. Ligesom den vil kunne hindre vandringen fra de øvre dele af vandløbet ned mod æde- og opvækstområder i de nedre dele af åen eller ude i havet.

Man kan læse mere om vigtigheden af fri passage her <https://dce2.au.dk/pub/SR341.pdf> samt denne artikel i rapportens referenceliste: Biernie-Gauvin *et al.* 2017a.

Stat, kommuner og sportsfiskere har i mere end tre årtier arbejdet med at genskabe gode miljøforhold i vandløbene – herunder med at fjerne impassable spærringer – og med succes. For selv om der kun er målopfyldelse i få vandløb, så går det fremad. Laksens situation i Storå, hvor den nu er selvproducerende, er en god historie og et bevis på, at det nytter.

I netop Storåsystemet har Holstebro Kommune været meget opmærksomme på at holde øje med, om bæverne lavede impassable spærringer. Dels fordi kommunen og staten har brugt et tocifret millionbeløb for at fjerne spærringer i åsystemet, og dels fordi de lokale sportsfiskere og kommunen i fællesskab har arbejdet målrettet med at redde både de unikke, vilde havørreder og laksestammen, der, som skrevet, i dag er uafhængig af udsætninger. Holstebro Kommune har i Gryde Å kunnet dokumentere, at tilstedeværelsen af en bæverdæmning ved Skjernvej hindrede opgangen til de øvre stræk. Spærringerne blev efterfølgende fjernet, og det fik straks positive konsekvenser. I et notat¹ skriver forfatterne således:

”Nu er der naturlig lakseyngel helt oppe på de øvre strækninger af Gryde Å. For at opretholde gydning og smoltudtræk er det nødvendig at laks (og ørred) har adgang til gydeområderne og at smolt kan passere nedstrøms. Det kan ikke ske, hvis adgangen bliver spærret af bæverdæmninger.”

¹ UNDERSØGELSE AF FISKEBESTANDEN I ØVRE GRYDE Å OG TILLØBENE KÆRGÅRD BÆK, HESTBJERG BÆK OG TILLØB VED BOVTRUP. Holstebro Kommune 2018.

Notatet tydelige konklusion og kommunens samt de lokale sportsfiskeres erfaringer bør i denne sammenhæng tages meget alvorligt, idet Holstebro Kommune indtil videre er det eneste sted i landet, hvor man gennem en årrække har udført overvågning af bæverdæmninger og samtidig fulgt udviklingen i fiskebestandene.

Hvis forvaltningen af bæver i Danmark ikke også har som formål at sikre sårbare bestande af vilde, naturligt hjemmehørende fiskearter (hvoraf flere er habitatarter), er der en reel risiko for, at årtiers målrettet indsats med at genskabe fri passage og gode miljøforhold i vandløbene, smides ud med badevandet. Det er i denne sammenhæng, at følgende forslag skal ses:

Forslag:

- Bæverdæmninger, der etableres i vandløb, hvor der ifølge vandplanerne skal være god økologisk tilstand, skal altid kunne fjernes, hvis vandløbsmyndigheden vurderer, at der ikke er fri passage (både nedstrøms og opstrøms passage) for alle naturligt hjemmehørende fiskearter – eller hvis dæmningen ødelægger vigtige opstrøms beliggende gydeområder. Vi vurderer, at denne praksis ikke er i strid med habitatdirektivets artikel 16, som handler om at beskytte vilde dyr og naturtyper.
- Vi foreslår også, at fjernelse af dæmningen skal kunne udføres, uden at det er nødvendigt at ændre vandløbsregulativet. Dette vil sikre en mere smidig sagsbehandling i overgangsperioden, indtil der i de kommende regulativer er taget højde for bæverens mulige tilstedeværelse.

Danmarks Sportsfiskerforbund bakker op om, at forvaltningsplanen er adaptiv. Vi håber, at det giver bedre muligheder for at forebygge de konflikter, der uvægerligt vil forekomme.

Vi mener også, at det er en god idé og en fin service at gøre rådgivningsordningen permanent.

Vi mener som tidligere skrevet, at der er plads til bæveren i den danske natur. Men i en så gennemreguleret natur, hvor mere end 90 % af vandløbene er kanaliseret med et kæmpe tab af biodiversitet til følge, bør den fremtidige forvaltning af bæver også sætte sig som mål at sikre mod yderligere forringelse af fiskenes reproduktions- og vandringsmuligheder i de højt målsatte vandløb.

Med venlig hilsen

Kaare Manniche Ebert

Biolog